

Uczuciowe stosunki między rodzicami a dzieckiem

19 lipca 2012

Uczuciowe stosunki między rodzicami a dzieckiem są bardzo złożone. Postawa matek i ojców jest zwykle mieszaniną akceptacji i odrzucenia, lubienia i nielubienia, dominowania i ulegania. Ustosunkowanie się rodziców do dzieci w procesie wychowawczym jest bardzo trudne i wymaga uświadomienia psychologicznego i pedagogicznego, zwłaszcza w obecnych warunkach zmieniającej się rodziny.

Niezwykle łatwo jest bowiem zatrzymać w rozwoju kształtujące się uczucia społeczne dziecka i rozbudzać w nim niepożądane cechy, które są załączkiem postawy społecznej. Wiadomo jest ogólnie, że wychowanie stanowi ważną dziedzinę naszego życia. Rodzice zawsze powinni pamiętać, że jest to sprawa doniosła i że ciąży na nich wielka odpowiedzialność. Aby proces wychowania współczesnego w środowisku rodzinnym mógł przebiegać prawidłowo, rodzice obowiązani są świadomie kierować tym procesem i stać na straży właściwego funkcjonowania tej swoistej grupy społecznej, która wtedy jest odpowiednim środowiskiem wychowawczym i zapewnia ukształtowanie pełnowartościowej osobowości dziecka.[1]

Świadomość wychowawcza rodziców pojmowana jest przez S. Kowulę jako „określony zasób wiedzy pedagogicznej, posiadany system wartości i ocen w kwestiach wychowawczych, a także jako praktyczne postępowanie wychowawcze, kierowanie ich osobistą wiedzą.”[2]

Rodzice formułują konkretne zadania, realizowane przez członków rodzinnej wspólnoty. Określają wiele celów działalności wychowawczej i starają się tak oddziaływać na dziecko, by zaakceptowało te poczynania.

Urabiają jego przekonania, kształtują wartości. Równocześnie

planują i uzgadniają działania dotyczące podziału prac, obowiązujących uczestników życia rodzinnego i wskazują odpowiednie środki ich wykonania. Wydają polecenia i sprawdzają, czy i w jakiej mierze zostały one wykonane. Nagradzają za wykonanie poleceń i za godne uznania zachowanie. Aby działania podejmowane przez nich okazały się skuteczne, muszą znać podstawy teoretyczne procesu wychowania, gdyż tylko wtedy będą ino mogli postępować świadomie i celowo przy organizowaniu procesu wychowania rodzinnego.

Uzuciowe stosunki między rodzicami a dzieckiem stanowią fundament, na którym opiera się rozwój emocjonalny i psychiczny młodego człowieka. Badania psychologiczne i socjologiczne wykazują, że interakcje między rodzicami a dzieckiem mają kluczowe znaczenie dla przyszłego funkcjonowania dziecka w społeczeństwie, jakości relacji interpersonalnych oraz zdolności radzenia sobie ze stresem. W artykule tym przyjrzymy się różnym aspektom tych stosunków, ich wpływowi na rozwój dziecka oraz czynnikom, które mogą wpływać na te interakcje.

Wczesne etapy rozwoju i rola rodziców

W pierwszych latach życia dziecko jest całkowicie zależne od rodziców zarówno pod względem fizycznym, jak i emocjonalnym. To w tym okresie kształtują się podstawowe wzorce emocjonalne oraz mechanizmy regulacji uczuć. Przywiązanie do rodziców, określane w literaturze jako „przywiązanie”, jest kluczowym aspektem w rozwoju dziecka. Badania Johna Bowlby’ego, twórcy teorii przywiązania, ukazują, że bezpieczne przywiązanie do opiekunów prowadzi do zdrowszego rozwoju emocjonalnego, lepszego radzenia sobie ze stresem i wyższej samoakceptacji w późniejszym życiu.

Bezpieczne przywiązanie charakteryzuje się poczuciem zaufania i bezpieczeństwa, które dzieci odczuwają, kiedy wiedzą, że ich rodzice będą reagować na ich potrzeby w sposób konsekwentny i adekwatny. Dzieci, które doświadczają takiego przywiązania, są

bardziej skłonne do eksploracji otoczenia i podejmowania wyzwań, co sprzyja ich rozwojowi poznawczemu i społecznemu. Przeciwnie, dzieci, które doświadczają przywiązania niepewnego lub unikającego, mogą mieć trudności z tworzeniem stabilnych relacji w przyszłości i mogą przejawiać lękliwość lub agresję w kontaktach z rówieśnikami.

Wpływ rodziców na rozwój emocjonalny

Rodzice pełnią kluczową rolę w modelowaniu i wspieraniu rozwoju emocjonalnego dziecka. W tym procesie ważne jest, aby rodzice byli w stanie rozpoznać i odpowiedzieć na emocjonalne potrzeby swoich dzieci. Odpowiednia reakcja na emocje dziecka, takie jak poczucie smutku, złości czy radości, pomaga dziecku w nauce regulacji emocjonalnej. Wspierające i empatyczne podejście rodziców sprzyja rozwojowi umiejętności społecznych, takich jak zdolność do współpracy i rozwiązywania konfliktów.

Kiedy rodzice są w stanie skutecznie zarządzać własnymi emocjami i okazywać dziecku wsparcie w trudnych momentach, dziecko uczy się, jak radzić sobie z emocjami i stresem. Takie umiejętności są nieocenione w dorosłym życiu i wpływają na zdolność do budowania zdrowych relacji interpersonalnych oraz osiągania sukcesów zawodowych. W przeciwnym razie, brak wsparcia emocjonalnego może prowadzić do problemów z samoakceptacją i niskim poczuciem własnej wartości.

Roła stylów wychowawczych

Styl wychowawczy rodziców, czyli sposób, w jaki wychowują swoje dzieci, ma znaczący wpływ na rozwój emocjonalny i psychiczny dziecka. W literaturze wyróżnia się kilka stylów wychowawczych, takich jak autorytarny, autorytatywny, liberalny i zaniedbujący, z których każdy ma różne konsekwencje dla rozwoju dziecka.

Styl autorytarny, który charakteryzuje się wysokimi wymaganiami i niskim wsparciem emocjonalnym, może prowadzić do rozwoju dziecka o niskiej samoocenie i problemach z

kontrolowaniem emocji. Z kolei styl autorytatywny, w którym rodzice wyrażają zarówno wysokie oczekiwania, jak i ciepło i wsparcie, sprzyja rozwijaniu się umiejętności społecznych i emocjonalnych dziecka, a także budowaniu jego poczucia własnej wartości.

Styl liberalny, który charakteryzuje się niskimi wymaganiami i wysokim wsparciem emocjonalnym, może prowadzić do rozwoju dziecka, które ma trudności z samodyscypliną i radzeniem sobie z zasadami i normami społecznymi. Styl zaniedbujący, w którym rodzice są zarówno wymagający, jak i mało zaangażowani emocjonalnie, może prowadzić do wielu problemów rozwojowych, w tym do zaburzeń zachowania i problemów emocjonalnych.

Wpływ środowiska społecznego

Środowisko społeczne, w którym dziecko dorasta, ma również kluczowe znaczenie dla kształtowania uczuciowych stosunków między rodzicami a dzieckiem. Czynnikiem, które mogą wpływać na te stosunki, są m.in. poziom stresu w rodzinie, zasoby ekonomiczne, wsparcie społeczne oraz jakość relacji między rodzicami. W rodzinach, gdzie panuje niski poziom stresu i wysokie wsparcie społeczne, dzieci są bardziej skłonne do rozwijania zdrowych więzi emocjonalnych z rodzicami.

Przeciwnie, w rodzinach, gdzie występują problemy finansowe, konflikty między rodzicami lub brak wsparcia ze strony rodziny rozszerzonej, dziecko może doświadczać większego stresu, co może negatywnie wpłynąć na jego rozwój emocjonalny. W takich warunkach rodzice mogą mieć trudności z utrzymywaniem stabilnych i wspierających relacji z dziećmi, co może prowadzić do problemów emocjonalnych i trudności w nauce.

Interwencje i wsparcie dla rodziców

Aby wspierać zdrowy rozwój emocjonalny dzieci, ważne jest, aby rodzice mieli dostęp do odpowiednich zasobów i wsparcia. Programy edukacyjne i terapeutyczne, które pomagają rodzicom w nauce skutecznych strategii wychowawczych i radzenia sobie z

własnymi emocjami, mogą mieć pozytywny wpływ na relacje rodzinne. Interwencje takie jak terapie rodzinne, warsztaty z zakresu wychowania czy grupy wsparcia mogą pomóc rodzicom w lepszym zrozumieniu i reagowaniu na potrzeby emocjonalne ich dzieci.

Wspieranie rodziców w zakresie umiejętności komunikacyjnych, zarządzania stresem i radzenia sobie z konfliktami może prowadzić do poprawy jakości relacji w rodzinie, co z kolei wpływa na lepszy rozwój emocjonalny dziecka. Również programy wsparcia społecznego, które oferują pomoc finansową i doradztwo, mogą pomóc rodzinom w radzeniu sobie z trudnościami, które wpływają na relacje między rodzicami a dziećmi.

Uczuciowe stosunki między rodzicami a dzieckiem są kluczowe dla zdrowego rozwoju psychicznego i emocjonalnego młodego człowieka. Bezpieczne przywiązanie, wsparcie emocjonalne oraz skuteczne style wychowawcze mają istotny wpływ na przyszłe funkcjonowanie dziecka w społeczeństwie. Zrozumienie roli rodziców w tym procesie oraz dostarczanie im odpowiednich narzędzi i wsparcia może znacząco wpłynąć na jakość relacji rodzinnych i zdrowie emocjonalne dzieci. Dalsze badania i interwencje w tej dziedzinie mogą pomóc w tworzeniu środowisk wspierających rozwój emocjonalny dzieci i budowanie zdrowych, stabilnych relacji rodzinnych.

[1] H. Smarzyński Wychowanie w rodzinie. Wrocław 1978, Ossolineum, s. 46

[2] S. Kawula Świadomość wychowawcza rodziców. Toruń 1975, UMK, s. 14

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.